

Een gesprek simuleren met een patiënt in de palliatieve fase

Docenteninstructie

Introductie

In deze leertaak ligt de focus op het oefenen van de student met wat hij/zij geleerd heeft over het voeren van een gesprek op vier dimensies met extra aandacht voor zingeving. Een belangrijke voorwaarde hiervoor is om te zorgen voor rust en ontspanning in het gesprek; daarmee creëer je ruimte om over zingeving te kunnen praten.

De taak bestaat uit een voorbereiding, een groepsbijeenkomst waarin de studenten in gesprek gaan met een simulatiepatiënt, en een nabespreking.

Dit is leertaak 7 van de leerlijn Communicatie en Zingeving.

Vaardigheden:

- Het kunnen bevragen van een patiënt op relevante aspecten in de fysieke, psychische, sociale en zingevingsdimensie.
- Specifiek kunnen insturen op de zingevingsdimensie bij een patiënt in de palliatieve fase.
- De hiervoor benodigde gespreksvaardigheden op het juiste moment en op de juiste manier te kunnen toepassen (zoals bijvoorbeeld: dóórvragen, samenvatten, stiltes laten duren)

Werkvormen:

Vorbereitung

- Vraag studenten om zich voor te bereiden (zie de bronnenlijst voor suggesties).
- In dit onderwijs wordt verder gebouwd op reeds aanwezige kennis en vaardigheden rondom palliatieve zorg, te weten: basiskennis over palliatieve zorg, de vier dimensies van palliatieve zorg en het diamantmodel over zingeving en gespreksvaardigheden.
- Vraag studenten om van tevoren bij elk dimensie (lichamelijk, psychisch, sociaal en zingeving) minimaal drie explorerende vragen op te stellen die aan de simulatiepatiënt gesteld kunnen worden.
- Vraag hen ook om te bedenken hoe zij een gesprek zouden kunnen richten op zingeving en daarbij de literatuur te gebruiken.

Groepsbijeenkomst

Besprek aan het begin van de groepsbijeenkomst met de studenten dat iedereen individueel in gesprek gaat met een simulatiepatiënt in de palliatieve fase. In dit gesprek is het belangrijk dat de studenten alle vier dimensies (fysiek, psychisch, sociaal en zingeving) bevragen. Zoals in het diamantmodel aan bod komt, is het belangrijk om als arts zelf voldoende rust en ruimte te ervaren om echt met een patiënt te kunnen praten over zingeving. Dit geldt natuurlijk ook voor de patiënt zelf.

Bespreek alvorens de studenten in gesprek gaan met de simulatiepatiënt hoe zij denken deze rust en ruimte te kunnen inbouwen:

- Wat doe jij om ontspannen een gesprek met de patiënt te beginnen?
- Wat kun je doen om te zorgen dat je patiënt ook ruimte kan ervaren?

Bijvoorbeeld: voldoende tijd plannen en de patiënt laten weten hoeveel tijd je hebt, vooraf aangeven (of in een eerder gesprek aangegeven hebben) dat je vandaag wil spreken over wat van belang is voor de patiënt op gebied van zingeving. Daarbij kan uitleg aan de patiënt nodig zijn (waarom wil ik als arts iets weten over zingeving van de patiënt?).

Overkoepelend gaat het erom dat er een veilige situatie wordt gecreëerd waarin de patiënt vrij kan denken, ervaren en spreken. Daar hoort bij dat de arts goed luistert, inhaakt op wat de patiënt vertelt, welke onderwerpde patiënt initieert, en dat de arts het ook opmerkt als de patiënt daar van weg stuur.

Vervolgens gaan de studenten in tweetallen oefenen met simulatiepatiënten waarin steeds de ene student het gesprek voert, en de andere observeert. Tegelijkertijd oefent een tweede student met een simulatiepatiënt in de andere rol.

Afsluitend is er een nabespreking waarin de studenten feedback ontvangen van de simulatiepatiënten, hun medestudenten en wordt nabesproken wat de studenten geleerd hebben.

Instrueer de simulatiepatiënten

De rollen voor de simulatiepatiënten zijn zo geschreven dat de acteurs alle informatie hebben om de rol zo realistisch mogelijk kunnen spelen. Bespreek met de simulatiepatiënten het doel van de les: oefenen met gespreksvoering op vier dimensies met gerichte aandacht voor zingeving.

Omdat dit de eerste keer is dat studenten een dergelijk gesprek voeren, is het belangrijk dat de simulatiepatiënten de pogingen van de student om de vier dimensies uit te vragen honoreren. En dat ze, indien een student heel erg blijft steken bij één dimensie, wat meer ingang bieden naar emoties, praktische zorgen of belangrijke waarden.

Bespreek hoe en wanneer de simulatiepatiënt feedback zal geven. Het is leerzaam voor de student om eerst zelf te reflecteren op hoe het gesprek gegaan is. Hierop kan de simulatiepatiënt aanhaken en de punten benoemen die hij/zij zelf heeft ervaren in het gesprek. Aansluitend kunnen een medestudent en de docent feedback geven.

Het kan daarbij nuttig zijn dat de student vooraf aan zijn/haar medestudent aangeeft wat zijn/haar leerdoelen zijn, zodat ook gerichte feedback gegeven kan worden.